

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7CdoPr/10/2023
Identifikačné číslo spisu: 7217217918
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:7217217918.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. L., D., Z. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Matúšom Hríbom, Bardejov, Na hradbách 5, proti žalovanej Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Košice, Komenského 50, IČO: 36 570 460, zastúpenej spoločnosťou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Peter Kerecman spoločnosť s ručením obmedzeným, so sídlom Košice, Rázusova 1, IČO: 36 588 725, o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a o zaplatenie náhrady mzdy, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-41Cpr/41/2017 (pôvodne na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 41Cpr/41/2017), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. septembra 2022, č. k. 5CoPr/6/2021-666, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II - v súčasnosti Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom zo 14. mája 2021, č. k. 41Cpr/41/2017-527 rozhodol, že okamžité skončenie pracovného pomeru žalobcu z dôvodu podľa § 68 ods. 1 písm. b) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“ alebo „ZP“), vykonané listom žalovanej z 20. apríla 2017, je neplatné (výrok I.), žalobu o zaplatenie náhrady mzdy vylúčil na samostatné konanie (výrok II.) a v časti žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.). Zároveň uložil žalovanej povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Košice II súdny poplatok za žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru vo výške 99,50 eur (výrok IV.).

1.1. Žalobca uplatnené nároky odôvodnil tým, že od 1. novembra 1986 je na základe v konaní predloženej pracovnej zmluvy zamestnaný u žalovanej, pričom od 15. januára 1990 nastúpil na pozíciu výrobnotechnického námestníka závodu Trebišov. Dňa 20. apríla 2017 mu bola počas práceneschopnosti doručená zásielka od žalovanej obsahujúca okamžité skončenie predmetného

pracovného pomeru, ktorú žalobca odmietol prevziať z dôvodu nesúhlasu s dôvodmi okamžitého skončenia pracovného pomeru založenými na porušení pracovnej disciplíny. Zdôraznil, že svoj nesúhlas okrem ústneho vyjadrenia, prejavil i písomne listom z 25. apríla 2017, ako aj listom z 15. mája 2017, ktorým zároveň oznámil žalovanej podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce, že trvá na ďalšom zamestnaní. K posúdeniu závažnosti vytýkaného porušenia pracovnej disciplíny žalobca uviedol, že je dlhoročným pracovníkom pôsobiacim vo vedúcich pozíciách, u žalovanej je zamestnaný viac ako 30 rokov, doposiaľ nebol disciplinárne postihnutý a spĺňal kritériá pre priznanie pracovnej odmeny, pričom k tvrdenému porušeniu pracovnej disciplíny malo dôjsť pri vyvodzovaní zodpovednosti podriadenej osoby, k čomu bol z titulu svojej pracovnej pozície nielen oprávnený, ale dokonca aj povinný. Od zamestnankyne p. V. ako jej nadriadený požadoval vysvetlenie neodsúhlaseného a neodôvodneného opustenia pracoviska s tým, že pre jej neprimerane agresívnu reakciu bol nútený ju vyprevadiť zo svojej kancelárie, pretože považoval za nemysliteľné znášať vulgárne nadávky na svoju osobu od podriadenej zamestnankyne. Mal za to, že jeho reakcia bola primeraná k správaniu tejto zamestnankyne spočívajúcom v útokoch na jeho osobu. Tiež tvrdil, že ak by aj malo dôjsť k porušeniu pracovnej disciplíny, ku ktorému podľa jeho názoru nedošlo, išlo by len o plnenie pracovných povinností v intenzite konania, ktoré nedosahovalo mieru odôvodňujúcu na tak radikálny zásah do pracovnoprávneho vzťahu, akým je práve okamžité skončenie pracovného pomeru. Žalobca spochybnil i dodržanie požiadaviek kladených na postup zamestnávateľa v zmysle § 74 v spojení s § 17 ods. 2 Zákonníka práce, preto považuje okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany žalovanej za neplatné z dôvodu absencie jeho zákonných predpokladov.

1.2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal, že vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom z 8. novembra 2017, č. k. 41Cpr/41/2017-164, ktorým žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 28. júna 2019, č. k. 11CoPr/4/2018-219, zrušil tento rozsudok a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd mu v podstatnom vytkol, že náležite neprihliadol na všetky okolnosti právne významné pre posúdenie intenzity a závažnosti vytýkaného porušenia pracovnej disciplíny žalobcovi uvedené v písomnom zrušovacom prejave žalovanej z 20. apríla 2017, tiež sa dostatočne nevysporiadal s okolnosťami a konkrétnou situáciou, za ktorej došlo dňa 10. apríla 2017 k porušeniu pracovnej disciplíny žalobcom, t. j. daný spor neposúdil z hľadiska princípu vzájomnosti a nezistil, do akej miery bolo konanie žalobcu determinované konfliktným správaním zamestnankyne V., prípadne ich narušeným osobným vzťahom, nezistil príčiny ich negatívneho vzťahu v pracovnej oblasti, neprihliadol na osobu žalobcu ako dlhoročného zamestnanca žalovanej pôsobiaceho v riadiacej funkcii a na jeho doterajší postoj k plneniu pracovných povinností, ako i na dôsledky porušenia pracovnej disciplíny žalobcu pre zamestnávateľa a ostatné významné okolnosti daného prípadu, ktoré dovedy vyšli najavo z vykonaného dokazovania. Mal za to, že za daného stavu treba považovať záver súdu prvej inštancie o úmyselnom porušení pracovnej disciplíny žalobcom spôsobom konania opísaným v zrušujúcom prejave žalovanej, ktoré svojou intenzitou malo naplňať znaky závažného porušenia pracovnej disciplíny za predčasný.

1.3. Súd prvej inštancie vec opätovne prejednal a právne posúdil s poukazom na § 63 ods. 1 písm. e) a § 68, § 81 písmen a), c), § 82 písm. a), b), e), § 47 ods. 1 písm. b/, § 68 ods. 1 písm. b), § 70, § 74 a § 77 Zákonníka práce, čl. 4.2 bod 1 písm. c) Pracovného poriadku Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. vydaného dňa 6. júna 2005 v znení jeho Dodatku čl. 4.4. bod 2 (ďalej len „Pracovný poriadok“) a Etického kódexu Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. (ďalej len Etický kódex“). Skonštatoval, že pre posúdenie stupňa intenzity porušenia pracovnej disciplíny, a teda aj pre jeho právnu kvalifikáciu ako závažného alebo menej závažného porušenia, treba vziať do úvahy všetky významné okolnosti, a to najmä funkciu, ktorú zamestnanec zastával, jeho doterajší postoj k plneniu pracovných úloh, čas a situáciu, za ktorej došlo k porušeniu pracovnej disciplíny, stav dodržiavania pracovnej disciplíny u zamestnávateľa, mieru zavinenia zamestnanca a dôsledky porušenia pracovnej disciplíny pre zamestnávateľa, pričom odkázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/63/2003, 2Cdo/194/2004.

1.4. Výkonaním dokazovaním mal prvoinštančný súd za nesporné, že okamžité skončenie pracovného pomeru spĺňa formálne požiadavky vyplývajúce z § 70 a § 74 Zákonníka práce. V súvislosti so spornou otázkou posúdenia závažnosti namietaného porušenia pracovnej disciplíny mal za preukázané, že správanie žalobcu v postavení vedúceho zamestnanca pracujúceho na jednej z najvyšších riadiacich pozícií vo vzťahu k ostatným zamestnancom bolo vo všeobecnosti v rámci jeho komunikácie

neprofesionálne a neadekvátne postaveniu vedúceho zamestnanca. V okolnostiach prípadu preto uzavrel, že žalobca sa dňa 10. apríla 2017 správal na pracovisku počas pracovnej doby nevhodne až šikanózne voči uvedenej zamestnankyni, ktorá navyše bola ženou, čím potom opustila pracovisko oprávnené, čím žalobca nepochybne porušil nielen pracovnú povinnosť zamestnanca vyplývajúcu z § 81 písm. c) ZP, ale aj povinnosť vedúceho zamestnanca podľa § 82 písm. b) ZP, ako i ustanovenia Pracovného poriadku a Etického kódexu žalovanej, vo vzťahu k podriadenej zamestnankyni bez ohľadu na ich dlhodobejšie osobné aj pracovné nezhody a nepostupoval v súlade s povinnosťami vedúceho zamestnanca, správal sa vulgárne (použitím nadávok), a tým i násilne. Pokiaľ by aj zamestnankyňa V. kričala na chodbe, že sa bude na žalobcu sťažovať (výpoveď svedka Ing. L.), nemožno to považovať za urážku žalobcu na cti, jeho poníženie, ale za prirodzenú reakciu na predchádzajúci incident v kancelárii žalobcu, ktorého účastníkmi boli v prevažnej miere len žalobca a dotknutá zamestnankyňa, v časti za prítomnosti svedkyne Y..

1.5. Prvoinštančný súd mal tiež za to, že následky konania žalobcu mali preukázateľný dopad jednak na vzťahy p. V. na pracovisku, ale aj na jej osobnostnú sféru, v dôsledku čoho požiadala o rozviazanie pracovného pomeru u žalovanej. Súd prvej inštancie sa stotožnil i s tými argumentmi žalovanej, že žalobca ako vedúci zamestnanec sa svojím prístupom správal v rozpore s oprávnenými záujmami žalovanej vyplývajúcim z povinností upravených v Pracovnom poriadku a Etickom kódexe, v rámci ktorých sa žalovaná usiluje o udržiavanie korektných vzťahov na svojich pracoviskách.

1.6. Vychádzajúc zo závažného názoru odvolacieho súdu a s prihliadnutím na všetky skutkové okolnosti významné pre posúdenie intenzity porušenia pracovnej disciplíny žalobcu v zmysle ustálenej právnej praxe, ktoré vyšli najavo aj z doplneného dokazovania, posúdiac spor i z hľadiska princípu vzájomnosti po zistení, že konanie žalobcu bolo determinované osobnými asymptiami, vzájomne narušených osobných vzťahoch medzi žalobcom a p. V. a ich predchádzajúcim pracovným konfliktom, ako aj so zreteľom na osobu žalobcu ako dlhoročného zamestnanca žalovanej pôsobiaceho vo vedúcich funkciách a na jeho doterajší postoj k plneniu pracovných povinností (žalobca zo strany žalovanej nebol ani raz písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny či nevhodné správanie sa, resp. na porušenie povinností vedúceho zamestnanca), na dôsledky porušenia disciplíny pre zamestnávateľa a na skutočnosť, že vzájomný rozhovor žalobcu a zamestnankyne V. sa konal bez prítomnosti priamych svedkov (s výnimkou sekretárky M. Y., ktorá bola priamym svedkom časti incidentu), súd prvej inštancie dospel k záveru, že dňa 12. apríla 2017 nepochybne došlo zo strany žalobcu k porušeniu pracovnej disciplíny, avšak v tomto porušení nevzhliadol naplnenie hmotnoprávnej podmienky v zmysle § 68 ods. 1 písm. b) ZP, a konanie žalobcu (jeho nevhodné správanie sa voči zamestnankyni V. s verbálnym útokom za použitia neslušných slov, násilným vytlačením menovanej zamestnankyne z kancelárie) nenaplnilo znaky závažného porušenia pracovnej disciplíny. Intenzita porušenia pracovnej disciplíny žalobcom preto neodôvodňovala okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b) ZP. Prvoinštančný súd zároveň zdôraznil, že Zákoník práce okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa upravuje ako výnimočný spôsob skončenia pracovného pomeru a vychádzajúc zo závažnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru pre jeho účastníkov, by sa tento dôvod skončenia pracovného pomeru mal v praxi uplatňovať len vo výnimočných prípadoch. I v zmysle ustálenej judikatúry okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa je akceptovateľné v situáciách, keď nie je spravodlivé od zamestnávateľa vyžadovať, aby zamestnanca po uplatnení výpovede ešte zamestnával počas výpovednej doby (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/122/2015, 5Cdo/95/2009, 3Cdo/173/2006, 3Cdo/12/2008, 3Cdo/218/2007). Súd prvej inštancie bol preto názoru, že žalovanej nič nebránilo, aby so žalobcom ukončila pracovný pomer výpoveďou pre porušenie pracovnej disciplíny podľa § 63 písm. e) ZP (ak sú u zamestnanca dôvody, pre ktoré by s ním zamestnávateľ mohol okamžite skončiť pracovný pomer) so zotrvaním žalobcu v pracovnom pomere počas výpovednej doby, preto žalobe žalobcu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru vyhovel.

2. Odvolací súd na odvolanie žalovanej rozsudkom z 28. septembra 2022, č. k. 5CoPr/6/2021-666, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil podľa § 388 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) tak, že žalobu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru žalobcu podľa § 68 ods. 1 písm. b) ZP listom žalovanej z 20. apríla 2017, zamietol (výrok I.). O trovách konania

odvolací súd rozhodol tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

2.1. Konštatoval, že v intenciách odvolaním vymedzeného odvolacieho prieskumu mal za to, že i keď preskúmané rozhodnutie súdu prvej inštancie spočíva, aj na podklade doplneného dokazovania, na správnych a úplných skutkových záveroch, je založené na nesprávnom právnom posúdení prejednávanej veci, čím ho nemožno považovať za zákonné a vecne správne. Odvolací súd zdôraznil, že prvoinštančný súd síce aplikoval na vec správny právny predpis (§ 68 ods. 1 písm. b) ZP), ale ho nesprávne interpretoval, čo malo za následok vyvodenie nesprávneho právneho záveru v otázke hodnotenia intenzity a kvalifikácie namietaného porušenia pracovnej disciplíny žalobcom.

2.2. Odvolací súd poukázal na to, že Zákonník práce neupravuje intenzitu porušenia pracovnej disciplíny, ktorá by bola dostatočným právnym základom na uplatnenie okamžitého skončenia pracovného pomeru so zamestnancom v zmysle § 68 ods. 1 písm. b) ZP, v dôsledku čoho bude právna kvalifikácia závažného porušenia pracovnej disciplíny vždy závisieť od okolností konkrétneho prípadu, pričom by sa malo prihliadať nielen na osobu zamestnanca, na pracovnú pozíciu ktorú zastáva, na mieru zavinenia, spôsob porušenia pracovnej disciplíny, ale aj na čas a situáciu, v ktorej došlo k porušeniu pracovnej disciplíny. Zamestnávateľ môže vo svojom vnútornom predpise bližšie konkretizovať prípady závažného porušenia pracovnej disciplíny, súd pri rozhodovaní o platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru však nie je právne viazaný takýmto vymedzením zo strany zamestnávateľa. Preto závažné porušenie pracovnej disciplíny musí zamestnávateľ preukázať a ak ide o zamestnanca, musí byť aspoň zavinené z nebanlivosti a vyplývať zo všeobecne záväzných právnych predpisov, z vnútorných predpisov zamestnávateľa, z pracovnej zmluvy alebo kolektívnej zmluvy.

2.3. Odvolací súd sa nestotožnil najmä s posúdením súdu prvej inštancie, podľa ktorého vytýkané násilné správanie žalobcu ako vedúceho zamestnanca voči zamestnankyni V. s verbálnym útokom na jej osobu, použitím vulgárnych slov a násilným fyzickým (za ruku) vytlačením uvedenej zamestnankyne z kancelárie, nenaplnilo znaky závažného porušenia pracovnej disciplíny, ktoré je hmotnoprávnou podmienkou v zmysle § 68 ods. 1 písm. b) ZP a dôvodom pre platné okamžité skončenie pracovného pomeru so žalobcom. V tejto súvislosti upriamil pozornosť na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/17/2011 a uviedol, že vzhľadom na charakter ustanovenia § 68 ods. 1 písm. b) ZP, ktoré patrí k právnym normám s neurčitou, resp. abstraktnou hypotézou je vždy úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia, s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu, sám túto hypotézu vymedzil. Je tak vecou súdu, aby posúdil, či sa zamestnanec dopustil závažného porušenia pracovnej disciplíny, a v prípade kladného záveru rozhodol, o aký stupeň porušenia pracovnej disciplíny v danom prípade ide, pričom pri týchto úvahách nie je obmedzovaný žiadnymi konkrétnymi hľadiskami či hranicami, ale berie do úvahy špecifiká prejednávanej veci a podporne i platnú judikatúru.

2.4. Podľa odvolacieho súdu v konaní nebolo preukázané, že vzniknutý konflikt bol iniciovaný či vyprovokovaný menovanou podriadenou zamestnankyňou, resp. jej nevhodným správaním či konaním, prípadne nadávkami na adresu žalobcu. Práve naopak, súd prvej inštancie po doplnení a vyhodnotení dokazovania, postupujúc pritom dôsledne v zmysle pokynov odvolacieho súdu, v ďalšom konaní správne zistil, že iniciátorom incidentu na pracovisku dňa 10. apríla 2017 bol samotný žalobca, ktorý sa v danom prípade voči podriadenej zamestnankyni nesprával v súlade s pracovnými povinnosťami vedúceho zamestnanca upravenými v Zákonníku práce, Pracovnom poriadku a Etickom kódexe žalovanej, ale svojim úmyselným konaním konflikt inicioval, zneužívajúc svoju riadiacu pozíciu na neodôvodnený verbálny a fyzický útok voči podriadenej zamestnankyni ktorý aj podľa názoru odvolacieho súdu zjavne presahuje rámec žalobcom tvrdenej oprávnenej kontroly či dozoru nadriadeného nad plnením pracovných povinností podriadeným zamestnancom, zvlášť za situácie, keď podriadená zamestnankyňa svoje pracovné povinnosti v konečnom dôsledku žiadnym spôsobom neporušila (táto skutočnosť nebola v konaní preukázaná).

2.5. Odvolací súd zároveň zastával názor, že ani v konaní preukázaný dlhodobý narušený osobný i pracovný vzťah medzi žalobcom a zamestnankyňou V., ktorým mohlo byť predmetné konfliktné, emotívne a vysoko neprofesionálne konanie žalobcu determinované, nemôže žiadnym spôsobom ospravedlniť násilné a šikanózne správanie žalobcu v danej situácii, ani znížiť intenzitu a závažnosť porušenia pracovnej disciplíny na jeho strane, keďže bolo povinnosťou žalobcu ako vedúceho zamestnanca pristupovať k svojim podriadeným profesionálne a komunikovať s nimi slušne a korektne, v súlade so zákonom a vnútornými predpismi žalovanej ustanovenými pracovnoprávnymi povinnosťami.

2.6. Podľa odvolacieho súdu, v konaní boli preukázané skutkové okolnosti prípadu, miera zavinenia žalobcu a jeho postavenie ako vedúceho zamestnanca, povaha porušenia pracovných povinností (násilné a vulgárne konanie vedúceho zamestnanca na pracovisku voči podriadenej zamestnankyni), nepriaznivé dôsledky konania žalobcu pre pracovnú morálku a vzťahy na pracovisku, spôsobené následky v osobnostnej sfére poškodenej zamestnankyne a porušenie oprávnených záujmov žalovanej konaním žalobcu, odôvodňujúce záver, že posudzované porušenie pracovnej disciplíny žalobcom je svojou intenzitou a charakterom závažným zavineným porušením najvyššej stupňa. Nebolo preto možné od žalovanej ako zamestnávateľa požadovať ďalšie zamestnávanie žalobcu v pozícii vedúceho zamestnanca, ako aj jeho zotrvanie v pracovnom pomere do uplynutia výpovednej lehoty a použitie výnimočného opatrenia súvisiaceho s okamžitým skončením pracovného pomeru so žalobcom podľa § 68 ods. 1 písm. b) ZP bolo v danom prípade odôvodnené a podľa posúdenia odvolacieho súdu sa jednalo o platný právny úkon zamestnávateľa, naplňajúci hmotnoprávne predpoklady pre skončenie pracovného pomeru týmto spôsobom.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové rozhodnutie. Dovolateľ zároveň navrhol, aby dovolací súd odložil právoplatnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu jeho nepriaznivého zdravotného stavu, ako aj negatívneho vplyvu rozhodnutia na jeho finančnú sféru v prípade uloženia povinnosti úhrady predpokladanej výšky trov konania, ktorej nepriaznivost' je zapríčinená dlhodobou práceneschopnosťou v dôsledku nátlakových aktivít žalovanej.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) v podstatnom namietať v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa javí s poukazom na skôr vydané zrušujúce rozhodnutie a doplnené dokazovanie ako nepredvídateľné a svojvoľné, nakoľko odkazuje a to v rozpore s dikciou ustanovení Civilného sporového poriadku, na dôvody odvolania žalovanej, ktoré vyšli najavo už v prv odvolacím súdom zrušenom zamietajúcom rozhodnutí súdu prvej inštancie, a tým v rozpore ním nastolenou judikatúrou, bez relevantného zdôvodnenia neguje svoje skoršie zistenia a právne východiská napriek tomu, že nedošlo k žiadnej zmene právnej kvalifikácie či skutkového stavu posudzovanej veci. Z predchádzajúceho zrušujúceho rozhodnutia bolo pritom stranám, ako aj súdu prvej inštancie zrejmé, že pokiaľ nedôjde k zásadnej zmene skutkového stavu, bude nevyhnutné žalobe vyhovieť, k čomu po doplnenom dokazovaní opätovným výsluchom svedkov napokon došlo. V napadnutom rozsudku dovolací súd už s ničím, čo bolo podľa zrušujúceho uznesenia relevantné neráta a úplne mení svoje pôvodné právne posúdenie bez racionálneho základu a relevantného zdôvodnenia, v rozpore s judikatúrou (ktorú sám zadal ako nosnú pre posúdenie veci) hoci z doplneného dokazovania nevyplynulo nič nové, čím potom nedošlo k zmene skutkovej situácie odôvodňujúcej zmenu rozsudku a hlavne ani právneho názoru odvolacieho súdu, ktorým sa súd prvého stupňa dôsledne riadil.

3.2. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnenému posúdeniu veci v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že dovolací súd sa odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu prezentovanej v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/122/2015, 5Cdo/95/2009, 3Cdo/173/2006, 3Cdo/12/208 a 3Cdo/218/2007, na ktoré rozhodnutia dovolací súd poukázal v prvotnom zrušujúcom rozhodnutí a to tým, že v rámci vytýčenej rozhodovacej línie nebral v opätovnom rozhodnutí v úvahu viaceré jej nutne sledované aspekty a neposkytol takmer žiadne zdôvodnenie uvedeného protichodného názoru. Podľa dovolateľa mal dovolací súd posúdiť intenzitu porušenia pracovnej disciplíny podľa judikátorne vymedzených kritérií vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí, a zhodnotiť, že bolo možné od žalovanej spravodlivo požadovať, aby ho naďalej zamestnávala so zreteľom na jeho osobu ako dlhoročného spoľahlivého vedúceho pracovníka, pracovnú pozíciu vedúcej osoby povinnej konať v prípade nerešpektovania príkazov podriadených, mieru zavinenia z hľadiska ktorej nemožno opomenúť, že úmyslom rozhovoru so zamestnankyňou bolo nepochybne vytknutie jej porušenia pracovnej disciplíny, slovnú hádku medzi štyrmi očami po dlhoročných negatívnych vzťahoch, ako aj neštandardnú situáciu spôsobenú zmenou vzťahov až na ich úplné prerušenie a nakoniec dôsledky, ktoré neboli zistené v podobe vzniku škody na veciach či osobách, iba vo vzťahu k nemu samotnému, keďže sa v dôsledku prenasledovania žalovanou dostal na invalidný dôchodok.

4. Žalovaná sa vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu nestotožnila s jeho dovolacími námietkami a navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol, alternatívne zamietol. Vo vzťahu k žalobcom navrhovanému odkladu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu poukázala na to, že skutočnosti uvádzané žalobcom, ktoré bez ďalšieho spočívajú jednak len v osobe žalobu ako starobného dôchodcu, ako aj v jeho viazanosti k zaplateniu náhrady trov konania úspešnej žalovanej bez bližšej špecifikácie jej výšky, ktorá by podľa vedomosti žalovanej nemala byť pre žalobcu ako starobného dôchodcu likvidačná, nepredstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 444 ods. 2 CSP. Zároveň poprela nepodložené tvrdenia žalobcu o údajných nátlakových aktivitách voči nemu, ktoré mali zapríčiniť jeho práceneschopnosť a priznanie invalidného dôchodku.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolania treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

11. V danom prípade žalobca vyvodil prípustnosť podaného dovolania (aj) z ustanovenia § 420 písm. f)

CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti (bod 3.1.).

15. Dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania, resp. strany sporu (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1998, R 125/1999, R 42/1993, 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Pričom za porušenie práva na spravodlivý proces nemožno považovať ani iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Preto podľa názoru odvolacieho súdu, nie je bez ďalšieho dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie, resp. ustálenie skutkového stavu či nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, prípadne len tých, na ktoré sporová strana upriamila pozornosť počas konania (t. j. i listiny či výsluch svedka ako jedny z viacerých prípustných dôkazných prostriedkov) alebo nesprávne či iné vyhodnotenie niektorého dôkazu.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP. a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. Z obsahu dovolania z dôvodu vady zmätočnosti (bod 3.1.) v podstatnom vyplýva namietanie žalobcu, že „Odvolací súd napriek tomu, že pôvodne zrušil zamietajúci rozsudok, v novom rozsudku pod tým istým predsedom senátu sa už nepochopiteľne v celom rozsahu stotožňuje s odvolaním žalovaného a jeho dôvodmi (bod 13. odôvodnenia) napriek tomu, že nedošlo k žiadnej zmene právnej kvalifikácie či zmene skutkového stavu a úplne neguje všetky svoje skoršie zistenia a právne východiská, ktoré boli pre prvostupňový súd pri opätovnom rozhodnutí záväzné.“ Podľa názoru žalobcu je preto napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné a prekvapivé, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Podľa dovolacieho súdu žalobca dovolaním podľa § 421 písm. f) CSP v zásadnom namieta porušenie princípu viazanosti odvolacieho súdu svojim skorším právnym názorom v danej veci.

19. K otázke viazanosti odvolacieho súdu svojim skorším právnym názorom v danej veci najvyšší súd podčiarkuje, že odvolací súd je pri svojom rozhodovaní vo všeobecnosti viazaný len zákonom a rozhodnutím najvyššieho súdu ako súdu vyššej inštancie (§ 455 CSP). Z uvedeného je potom zrejmé, že odvolací súd nie je viazaný svojim skorším právnym názorom v danej veci, pretože zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku nemožno vyvodiť, že by odvolací súd nemohol už raz vyslovený právny názor vo veci v neskoršom odvolacom konaní zmeniť.

20. V prejednávanej veci odvolací súd, po ním nariadenom doplnení a zopakovaní dokazovania vo veci prvoinštančným súdom v štádiu po zrušení jeho rozsudku prvého v poradí, vychádzajúc zo správnych (aj úplných) skutkových záverov tohto súdu vyslovených v ostatnom rozsudku dospel k úsudku o nesprávnom právnom posúdení veci, dovolaním napadnutým rozsudkom zmenil predmetné rozhodnutie prvoinštančného súdu.

21. Ak potom odvolateľ namieta porušenie práva na spravodlivý proces v súvislosti s porušením princípu viazanosti súdu vlastným rozhodnutím vysloveným skôr v konaní a viazanosti súdu prvej inštancie právnym názorom odvolacieho súdu prehliada, že právo na spravodlivý proces nemožno interpretovať tak, že by znamenalo právo na priaznivé rozhodnutie vo veci bez ďalšieho. Pokiaľ súdy v konaní (po doplnení dokazovania súdom prvej inštancie) dospeli k zhodným skutkovým záverom a odvolací súd dospel k inému právnemu posúdeniu, pre dovolateľa nepriaznivého (na rozdiel od právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie), nemôže dovolateľ v nepriaznivom závere konštatovať porušenie svojich základných práv, a tým potom bez potreby sa vôbec zaoberať, či k namietanému odklonu od pôvodného právneho posúdenia i skutočne došlo.

22. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné (viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018, sp. zn. 7Cdo/1/2018).

23. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

23.1. Citované ustanovenie je odrazom princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, ktorý tvorí súčasť princípu právnej istoty a práva na spravodlivý proces. Jeho účelom je zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí odvolacími súdmi, t. j. „prekvapeniu“ účastníkov konania v prípade možného iného právneho posúdenia veci odvolacím súdom bez toho, aby im bolo umožnené vyjadriť sa k použitiu iného ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce (I. ÚS 736/2016). Predvídateľnosť súdnych rozhodnutí sa prejavuje v tom, že odvolací súd v prípade meritórneho rozhodnutia o odvolaní ešte pred vyhlásením rozhodnutia oboznámi sporové strany so svojím v konaní ešte nevysloveným právnym názorom, ktorý je odlišný od právneho názoru uvedeného v rozhodnutí súdu prvej inštancie, a vytvorí stranám priestor, aby mohli k tomuto právnemu názoru zaujať stanovisko.

23.2. Aplikácia ustanovenia § 382 CSP odvolacím súdom však prichádza do úvahy výlučne za splnenia dvoch kumulatívnych podmienok, a to 1/ ak žalobou uplatnený procesný nárok treba posúdiť podľa celkom iného („nového“) právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ale iného jeho ustanovenia (iného paragrafu alebo iného jeho odseku), a 2/ ak toto iné zákonné ustanovenie je rozhodujúce pre meritórne rozhodnutie, t. j. že má byť právnym základom, pod ktorý treba subsumovať skutkový stav zistený súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) alebo po doplnení dokazovania odvolacím súdom (§ 384 CSP). Ak nie je splnená čo i len jedna z vyššie uvedených podmienok, odvolací súd nemá povinnosť postupovať v zmysle § 382 CSP, z čoho potom vyplýva, že jeho rozhodnutie nemožno považovať za prekvapivé a takýto jeho postup nemôže viesť k vade zmätočnosti a založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (porov. 3Obdo/1/2019).

24. V danom prípade odvolací súd nebol povinný postupovať podľa § 382 CSP a vyzývať strany na vyjadrenie k možnému použitiu iného ustanovenia právneho predpisu, pretože odvolací súd žalobou uplatnený nárok právne neposúdil podľa takeého ustanovenia právneho predpisu, ktoré by pri doterajšom rozhodovaní vo veci nebolo použité. Súdmi oboch nižších inštancií na prejednávanej vec aplikovali § 68 ods. 1 písm. b) ZP, ktorý však odlišne interpretovali, čo malo za následok vyvodenie odlišného právneho právneho záveru v otázke hodnotenia intenzity a kvalifikácie namietaného porušenia pracovnej disciplíny žalobcom, pre ktoré bol so žalobcom okamžite skončený pracovný pomer. I keď sa odvolací súd priklonil práve k názoru žalovaného, v danom prípade nepoužil žiadne „nové“ ustanovenie právneho predpisu, ktoré by doteraz nebolo v konaní použité, resp. ku ktorému by strany nemali možnosť v doterajšom priebehu konania zaujať svoje stanovisko. A napokon dovolateľ ani netvrdil, že by v merite veci bolo odvolacím súdom aplikované iné ustanovenie, než aké už bolo aplikované súdom prvej inštancie.

24.1. Za prekvapivé rozhodnutie nemožno považovať také rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je založené na aplikácii toho istého zákonného ustanovenia, ktoré aplikoval súd prvej inštancie, avšak s tým rozdielom, že odvolací súd zo správne zisteného skutkového stavu dospeje k čiastočne odlišnému právnemu záveru ohľadne naplnenia zákonných predpokladov na okamžité zrušenie pracovného pomeru so žalobcom. Civilné sporové konanie je kontradiktórnym konaním, v ktorom žalobca tvrdí a preukazuje dôvodnosť podanej žaloby a žalovaný jej dôvodnosť popiera a vyvracia. To znamená, že obidve sporové strany poznali obidve možné alternatívy riešenia ich sporu a mali možnosť argumentovať nielen vo svoj prospech, ale aj zaujať stanovisko, prečo argumenty protistrany považujú za neopodstatnené a nespôsobilé privodiť protistrane úspech v spore.

24.2. Sporovým stranám bolo zrejmé akú skutkovú otázku a z akého dôvodu nižšie súdy riešia. To napokon vyplynulo aj z ich postupu, ktorý nadväzuje na úkony strán, ako tomu bolo v danom spore, v ktorom dovolateľ pred oboma nižšími súdmi mal dostatočný priestor na to, aby identifikoval a reagoval na rozhodujúce a skutkovo sporné okolnosti, rovnako aby poprel a vyvrátil protiargumentáciu žalovaného. Preto pokiaľ odvolací súd na základe súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu (§ 383 CSP), pri použití gramatického a logického výkladu § 68 ods. 1 písm. b) ZP dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení ne/splnenia podmienok pre okamžité skončenie pracovného pomeru žalovaného so žalobcom, nemožno tento právny záver vnímať ako „nový“, „prekvapivý“ (t. j. založený na inom ustanovení právneho predpisu - inom právnom dôvode, príp. na skutočnostiach, ktoré sa dovtedy nejavili ako významné), ktorý by v doterajšom konaní nebol vyslovený (odprezentovaný), a ku ktorému by žalobca nemal možnosť zaujať svoje stanovisko.

25. K namietanej nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu najvyšší súd vychádzajúc z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07), preskúmaním veci dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 393 CSP. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, i keď nie obsérne, ale jasne a výstižne zodpovedal podstatnú otázku, ktorou v prejednávanej veci určenia neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru, bola otázka posúdenia, či intenzita posudzovaného konania žalobcu vo vzťahu k jeho podriadenej vyhodnoteného ako porušenie pracovnej disciplíny, sa vzhľadom na okolnosti daného prípadu stala dostatočným právnym základom na uplatnenie okamžitého skončenia pracovného pomeru žalovaného so žalobcom podľa § 68 ods. 1 písm. b) ZP.

25.1. Odvolací súd zastal názor, že „V danom prípade žalobca v postavení vedúceho zamestnanca na jednej z najvyšších riadiacich pozícií žalovanej spoločnosti sa na pracovisku dopustil voči svojej podriadenej zamestnankyni verbálneho útoku s použitím vulgárnych nadávok a násilného konania (aj vo fyzickej rovine) voči žene, pričom aj podľa názoru odvolacieho súdu nepochybne tu možno hovoriť o šikanóznom postupe a konaní nadriadeného zamestnanca voči podriadenej zamestnankyni. V konaní pritom nebolo preukázané (doplneným dokazovaním, ktoré súd prvej inštancie náležite vykonal v intenciách pokynov a právneho názoru odvolacieho súdu vyslovených v zrušujúcom uznesení vo vzťahu k spôsobu posúdenia veci v ďalšom konaní), aby vzniknutý konflikt bol podriadenou zamestnankyňou D. V., resp. jej nevhodným správaním či konaním, prípadne nadávkami na adresu žalobcu, iniciovaný či vyprovokovaný. Súd prvej inštancie po doplnení a vyhodnení dokazovania, postupujúc dôsledne v zmysle pokynov odvolacieho súdu v ďalšom konaní správne zistil, že iniciátorom incidentu na pracovisku dňa 10.4.2017 bol samotný žalobca, ktorý v danom prípade voči podriadenej zamestnankyni sa nesprával v súlade s pracovnými povinnosťami vedúceho zamestnanca upravenými v Zákonníku práce, Pracovnom poriadku a Etickom kódexe žalovanej spoločnosti, ale svojím úmyselným konaním konflikt inicioval, zneužívajúc svoju riadiacu pozíciu na neodôvodnený verbálny a fyzický útok voči podriadenej zamestnankyni ktorý aj podľa názoru odvolacieho súdu zjavne presahuje rámec (dôvodnosť) žalobcom tvrdenej oprávnenej kontroly či dozoru nadriadeného nad plnením pracovných povinností podriadeným zamestnancom, zvlášť za situácie, keď zamestnankyňa D. V. svoje pracovné povinnosti žiadnym spôsobom neporušila (nebolo to v konaní preukázané) a pracovisko opustila za účelom svojho lekárskeho ošetrovania, a to so súhlasom príslušného nadriadeného zamestnanca. Odvolací súd zastáva názor, že ani v konaní preukázaný dlhodobý narušený osobný a pracovný vzťah medzi žalobcom a zamestnankyňou M. V., ktorým konfliktné, emotívne a vysoko neprofesionálne konanie žalobcu v posudzovanom prípade mohlo byť determinované, resp. istým spôsobom ovplyvnené a ani prípadná osobná antipatia žalobcu voči M. V., žiadnym spôsobom jeho násilné a šikanózne správanie v danej situácii neospravedlňujú a neznižujú intenzitu a závažnosť porušenia pracovnej disciplíny na strane žalobcu, nakoľko bolo jeho povinnosťou ako vedúceho zamestnanca pristupovať k svojim podriadeným profesionálne a komunikovať s nimi slušne a korektne, v súlade so zákonom a vnútornými predpismi žalovaného ustanovenými pracovnoprávnymi povinnosťami a nepripustiť, aby jeho konanie bolo ovplyvnené inými dôvodmi než tými, ktoré vyplývajú z pracovnoprávných vzťahov, na ktoré skutočnosti celkom správne poukázal žalovaný v podanom odvolaní. V tomto smere sa odvolací súd zhoduje s námietkami a relevantnými právnymi argumentmi žalovaného uvedenými v podanom odvolaní, podporenými závermi ustálenými v právnej praxi, v ktorom žalovaný výstižne definoval všeobecné východiská a kritériá pri hodnotení intenzity porušenia pracovnej disciplíny s akcentom na individuálne okolnosti posudzovaného prípadu, s prihliadnutím na osobu žalobcu, ním zastávanú riadiacu pozíciu v žalovanej spoločnosti, mieru zavinenia, situáciu, v ktorej k porušeniu došlo, násilné konanie žalobcu s vulgárnymi nadávkami a slovnými urážkami voči podriadenej zamestnankyni, ako aj dôsledky porušenia pracovnej disciplíny žalobcom pre zamestnávateľa a ohrozenie jeho oprávnených záujmov, ktoré preukázané okolnosti a ich význam pri právnej kvalifikácii porušenia pracovnej disciplíny žalobcom súd prvej inštancie vo svojich úvahách neposúdil komplexne a celkom správnym spôsobom konaní preukázané skutkové okolnosti prípadu, miera zavinenia žalobcu a jeho postavenie ako vedúceho

zamestnanca, povaha porušenia pracovných povinností (násilné a vulgárne konanie vedúceho zamestnanca na pracovisku voči podriadenej zamestnankyni), nepriaznivé dôsledky konania žalobcu pre pracovnú morálku a vzťahy na pracovisku, spôsobené následky v osobnostnej sfére poškodenej zamestnankyne a porušenie oprávnených záujmov žalovaného konaním žalobcu, podľa úvahy odvolacieho súdu odôvodňujú záver, že posudzované porušenie pracovnej disciplíny žalobcom svojou intenzitou a charakterom je závažným zavineným porušením najvyššej intenzity (stupňa). Nebolo preto možné od žalovaného ako zamestnávateľa požadovať ďalšie zamestnávanie žalobcu v pozícii vedúceho zamestnanca a jeho zotrvanie v pracovnom pomere do uplynutia výpovednej lehoty a použitie výnimočného opatrenia zo strany žalovaného okamžitým skončením pracovného pomeru so žalobcom podľa ust. § 68 ods. 1 písm. b) ZP je odôvodnené a podľa posúdenia odvolacieho súdu je platným právnym úkonom zamestnávateľa, keďže boli naplnené hmotnoprávne predpoklady pre skončenie pracovného pomeru so žalobcom týmto spôsobom. Z týchto dôvodov je preskúmané rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku, ktorým súd určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru žalobcu listom žalovaného zo dňa 20. apríla 2017 je neplatné, vecne nesprávne a preto nemohlo byť odvolacím súdom potvrdené v zmysle ust. § 387 ods. 1 a contrario CSP. Nakoľko ale procesné podmienky konania boli v danom prípade splnené a podaným odvolaním boli vytknuté iba právne nedostatky rozhodnutia súdu prvej inštancie spočívajúce v nesprávnom právnom posúdení otázky hodnotenia stupňa intenzity v konaní preukázaného porušenia pracovnej disciplíny žalobcom, pričom odvolací súd mal pre svoje rozhodnutie dostatočný skutkový základ (súdom prvej inštancie správne a úplne zistený skutkový stav), preto napadnutý rozsudok (okrem výroku o vylúčení nároku o náhradu mzdy na samostatné konanie, ktorý nebol odvolaním napadnutý) podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že žalobu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru žalobcu podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce listom žalovaného zo dňa 20.4.2017, ako nedôvodnú zamietol." (pozri časť bodu 14. a bod 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

25.2. Za zmätočnosťnú vadu v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu (strany sporu), ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je právo sporovej strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (pozri IV. ÚS 252/04).

25.3. Prípustným dôvodom dovolania nemôžu byť ani právne východiska odvolacieho súdu spočívajúce v zistenom skutkovom stave na základe vykonaného dokazovania, v zohľadnení osobitných okolností daného prípadu, z ktorých nakoniec (aj po zopakovaní a doplnení dokazovania súdom prvej inštancie - iniciovanom skorším zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu) vyvodil skutočnosti svedčiace pre zamietnutie žaloby.

26. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

27. Pokiaľ dovolateľ podaným dovolaním brojil proti skutkovému stavu zistenému nižšími súdmi, ani namietaná okolnosť nedostatočne zisteného skutkového stavu v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420

písm. f) CSP, avšak ani tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

28. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom nedisponuje zmätočnosťou vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP, a teda prípustnosť dovolania žalobcu z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

29. Žalobca podal dovolanie i podľa § 421 ods. 1 CSP tvrdiac, že odvolací súd nesprávne právne posúdil danú vec. V tomto ohľade (iba) poukázal na skutočnosť, že odvolací súd nebral do úvahy viaceré aspekty určenia závažného porušenia pracovnej disciplíny, na ktoré upriamil pozornosť vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí, vychádzajúc z rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/122/2015, 5Cdo/95/2009, 3Cdo/173/2006, 3Cdo/12/208 a 3Cdo/218/2007, na ktoré rozhodnutia odvolací súd poukázal v prvotnom zrušujúcom rozhodnutí a v rámci vytýčenej rozhodovacej línie nebral v opätovnom rozhodnutí v úvahu viaceré jej nutne sledované aspekty a neposkytol takmer žiadne zdôvodnenie uvedeného protichodného názoru (bod 3.2).

30. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

31.2. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

31.3. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

32. V prípade odvolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 písm. a) CSP) alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. b) až c) § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

33. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom

vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

34. V kontexte vyššie uvedeného, i keď žalobca (kvalifikovane zastúpený advokátom) dovolanie formálne odôvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, právnu otázku zásadného významu - ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie - nijako neformuluje (bod 3.2.).

Z obsahu jeho dovolania v tejto časti možno vyvodiť, že nesúhlasí so skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností, odôvodňujúcich zmenu právneho názoru odvolacieho súdu bez riadneho zdôvodnenia tohto odklonu v súvislosti s odvolacím súdom už skôr prezentovanou judikatúrou, z ktorej vyčlenil konkrétne právne otázky dôležité pre kvalifikáciu závažnosti porušenia pracovnej disciplíny.

34.1. K spôsobu, ktorým žalobca v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania (bod 3.2.), najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania.

34.2. Dovolací súd zdôrazňuje, že žalobca spochybňoval odvolacím súdom zodpovedané posúdenie stupňa intenzity jeho konania voči podriadenej zamestnankyni, pre jeho právnu kvalifikáciu ako závažného alebo menej závažného porušenia pracovnej disciplíny, pri ktorom posudzovaní treba vziať do úvahy všetky významné okolnosti, odkazujúc pritom na rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré odkazoval sám odvolací súd v skoršom zrušujúcom rozhodnutí, majúce sa týkať akceptovania okamžitého skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa v situáciách, keď nie je od zamestnávateľa spravodlivé požadovať, aby zamestnanca po uplatnení výpovede ešte zamestnával počas výpovednej doby.

34.3. Najvyšší súd však nemôže ustúpiť od názoru, že otázka - či sa zamestnanec dopustil zavineného porušenia pracovnej disciplíny, a v prípade kladného záveru o aký stupeň porušenia pracovnej disciplíny v danom prípade ide, je vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Pri týchto úvahách nie je súd obmedzovaný žiadnymi konkrétnymi hľadiskami, či hranicami, ale berie v úvahu iba špecifiká prejednávanej veci a podporne i platnú judikatúru (ak táto bola prijatá). Vyplýva to predovšetkým z toho, že na vec aplikované zákonné ustanovenie (§ 68 ods. 1 písm. b) ZP) predstavuje normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktorá tak prenecháva súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého, iba málo obmedzeného okruhu okolností.

34.4. Dané východiská vyplývajú aj z rozhodnutí najvyššieho súdu, na ktoré sa žalobca v dovolaní odvoláva (sp. zn. 4Cdo/122/2015, 5Cdo/95/2009, 3Cdo/173/2006, 3Cdo/12/2008, 3Cdo/218/2007), od ktorých rozhodnutí ako ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu sa mal odvolací súd podľa dovolateľa odkloniť. Z predmetných rozhodnutí je pre danú vec smerodajný demonštratívny výpočet základných kritérií - všeobecných východísk pre posúdenie, či vzhľadom na konkrétne (jedinečné) okolnosti prípadu (ktoré sú v uvedených rozhodnutiach odlišné a odlišujú sa aj od tých v prejednávanej veci) sa zamestnanec dopustil zavineného porušenia pracovnej disciplíny v takej intenzite, ktoré by odôvodňovalo okamžité skončenie pracovného pomeru (§ 68 ods. 1 písm. b) ZP), z ktorých východísk odvolací súd pri rozhodovaní napadnutým rozsudkom vychádzal.

35. V danom prípade je dovolací súd skôr toho názoru, že dovolateľ argumentáciou v rámci uplatnenia

dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP zamýšľa vytýkať odvolaciemu súdu nepresvedčivosť rozhodnutia, do určitej miery aj nedostatky v procese dokazovania a hodnotenia vykonaných dôkazov ako i nesprávne právne posúdenie žaloby tým, že jej nevyhovelo. Najvyšší súd pritom pripomína, že realizácia procesných oprávnení sa strane neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014).

35.1. Ak žalobca chcel prostredníctvom odkazu na odvolacím súdom aplikovanú judikatúru tvrdiť porušenie uvedených procesných oprávnení, s týmito sa dovolací súd vysporiadal v rámci namietania zmätočnosti (pozri body 11. až 27.).

36. Na základe vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že ani na podklade dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 CSP nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

37. Najvyšší súd preto v zmysle vyššie uvedeného odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) a f) CSP bez toho, aby meritórne preskúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

38. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

39. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.